

N á v r h

Z Á K O N

ze dne 2007,

kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím antidiskriminačního zákona

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o zaměstnanosti

Čl. I

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 202/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 350/2005 Sb., zákona č. 382/2005 Sb., zákona č. 428/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 495/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 161/2006 Sb., zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb. a zákona č. 264/2006 Sb. se mění takto:

1. V § 4 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 7a zní:

„(2) Při uplatňování práva na zaměstnání je zakázána jakákoliv diskriminace. Pojmy přímá diskriminace, nepřímá diskriminace, obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci, případy, kdy je rozdílné zacházení přípustné, a další právní prostředky ochrany před diskriminací upravuje zvláštní právní předpis.^{7a)}“

-----
^{7a)} Zákon č. .../2006 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon).“.

2. V § 4 odst. 3 se slova „z důvodu uvedeného v odstavci 2“ zrušují.
3. V § 4 odst. 4 se slova „v odstavci 2“ nahrazují slovy „ve zvláštním právním předpise“
4. V § 4 se odstavce 5 až 12 zrušují.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o vojácích z povolání

Čl. II

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění zákona č. 155/2000 Sb., 155/2002 Sb., zákona č. 254/2002 Sb., 309/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 546/2005 Sb. a zákona č. 189/2006 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odst. 3 se věty druhá, třetí, čtvrtá a pátá zrušují.

2. V § 2 odst. 4 se věta druhá nahrazuje větami „Ve služebním poměru je zakázána jakákoliv diskriminace. Pojmy přímá diskriminace, nepřímá diskriminace, obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci, případy, kdy je rozdílné zacházení přípustné, a právní prostředky ochrany před diskriminací upravuje zvláštní právní předpis.¹⁾“.

Poznámka pod čarou č. 1 zní:

„¹⁾ Zákon č. .../2006 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon).“.

Dosavadní poznámky pod čarou č. 1, 1a, 1b a 1c se označují jako poznámky pod čarou č. 1a, 1b, 1c a 1d včetně odkazů na poznámky pod čarou.

3. V § 2 se odstavec 5 zrušuje.

Dosavadní odstavec 6 se označuje jako odstavec 5.

ČÁST TŘETÍ Změna služebního zákona

Čl. III

Zákon č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ve znění zákona č. 131/2003 Sb., zákona č. 281/2003 Sb., zákona č. 426/2003 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 586/2004 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 127/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb. a zákona č. 531/2006 Sb. se mění takto:

1. V § 80 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 45 zní:

„(2) Ve služebním poměru je zakázána jakákoliv diskriminace. Pojmy přímá diskriminace, nepřímá diskriminace, obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci, případy, kdy je rozdílné zacházení přípustné, a právní prostředky ochrany před diskriminací upravuje zvláštní právní předpis.⁴⁵⁾“

-----
⁴⁵⁾ Zákon č. .../2006 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon).“.

2. V § 80 odst. 3 se věta druhá zrušuje.

3. V § 80 se odstavce 5 a 6 zrušují.

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Čl. IV

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 586/2004 Sb., zákona č. 626/2004 Sb., zákona č. 169/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., a zákona č. 189/2006 Sb., se mění takto:

1. V § 77 odstavec 2 včetně poznámky pod čarou č. 35a zní:

„(2) Ve služebním poměru je zakázána jakákoliv diskriminace. Pojmy přímá diskriminace, nepřímá diskriminace, obtěžování, sexuální obtěžování, pronásledování, pokyn k diskriminaci a navádění k diskriminaci, případy, kdy je rozdílné zacházení^{35a)} přípustné, a právní prostředky ochrany před diskriminací upravuje zvláštní právní předpis.“

-----
^{35a)} Zákon č. .../2006 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon).“.

2. V § 77 se odstavce 3 až 7 zrušují.

Dosavadní odstavec 8 se označuje jako odstavec 3.

3. V § 77 odst. 3 větě poslední se slova „odstavce 7“ nahrazují slovy „zvláštního právního předpisu^{35a)}“.

4. V § 77 se odstavec 9 zrušuje.

Dosavadní odstavce 10 a 11 se označují jako odstavce 4 a 5.

ČÁST PÁTÁ Změna občanského soudního řádu

Čl. V

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona č. 36/1967 Sb., zákona č. 158/1969 Sb., zákona č. 49/1973 Sb., zákona č. 20/1975 Sb., zákona č. 133/1982 Sb., zákona č. 180/1990 Sb., zákona č. 328/1991 Sb., zákona č. 519/1991 Sb., zákona č. 263/1992 Sb., zákona č. 24/1993 Sb., zákona č. 171/1993 Sb., zákona č. 283/1993 Sb., zákona č. 117/1994 Sb., zákona č. 152/1994 Sb., zákona č. 216/1994 Sb., zákona č. 84/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 238/1995 Sb., zákona č. 247/1995 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 31/1996 Sb., zákona č. 142/1996 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 269/1996 Sb., zákona č. 202/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 165/1998 Sb., zákona č. 326/1999 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 2/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 30/2000 Sb., zákona č. 46/2000 Sb., zákona č. 105/2000 Sb., zákona č. 130/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 204/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 227/2000 Sb., zákona č. 367/2000 Sb., zákona č. 370/2000 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 137/2001 Sb., zákona č. 231/2001 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., nálezů Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 276/2001 Sb., zákona č. 317/2001 Sb.,

zákona č. 451/2001 Sb., zákona č. 491/2001 Sb., zákona č. 501/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 202/2002 Sb., zákona č. 226/2002 Sb., zákona č. 309/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 476/2002 Sb., zákona č. 88/2003 Sb., zákona č. 120/2004 Sb., zákona č. 153/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 340/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 501/2004 Sb., zákona č. 554/2004 Sb., zákona č. 555/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 59/2005 S., zákona č. 170/2005 Sb., zákona č. 205/2005 Sb., zákona č. 216/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 413/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 79/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 133/2006 Sb., zákona č. 134/2006 Sb., zákona č. 135/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 216/2006 Sb., zákona č. 233/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 308/2006 Sb., a zákona č. 315/2006 Sb., se mění takto:

1. V § 9 odst. 2 se na konci textu písmene a) doplňují slova „ve věcech práva na rovného zacházení a ochrany před diskriminací“.
2. V 133a odst. 1 se za slova „ve věcech pracovních“ vkládají slova „a jiné závislé činnosti včetně přístupu k nim, ve věcech týkajících se povolání, podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti včetně přístupu k nim, členství v organizacích zaměstnanců nebo zaměstnavatelů a členství v profesních sdruženích“.
3. V § 133a odst. 2 se za slovo „zakázkám“ vkládají slova „přístupu k bydlení“.
4. V § 133a odst. 2 se slova „organizacích zaměstnanců nebo zaměstnavatelů a členství v profesních a“ zrušují.
5. V § 133a se za odstavec 2 vkládá nový odstavec 3, který zní:

„(3) Skutečnosti tvrzené o tom, že účastník byl přímo nebo nepřímo diskriminován na základě svého pohlaví, má soud ve věcech přístupu ke zboží a službám za prokázané, pokud v řízení nevyšel najevo opak.“

ČÁST ŠESTÁ

Změna zákona o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech

Čl. VI

V § 3 odst. 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění zákona č. 217/2000 Sb. a zákona č. 264/2006 Sb., se slova „Mužům a ženám“ nahrazují slovy „Zaměstnancům bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání či víru“.

ČÁST SEDMÁ
Změna zákona o Veřejném ochránci práv

Čl. VII

V § 1 zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění zákona č. 265/2001 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 381/2005 Sb., se doplňují odstavce 7 a 8, které včetně poznámky pod čarou č. 1 znějí:

„(7) Ochránce vykonává působnost ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací. Podrobnosti stanoví zvláštní právní předpis.¹⁾“

(8) Působnost ochránce podle odstavce 7 se vztahuje na všechny účastníky právních vztahů vymezených ve zvláštním právním předpisu.¹⁾

-----
¹⁾ Zákon č. .../2006 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon).“.

Dosavadní poznámky pod čarou č. 1, 2 a 3 se označují jako poznámky pod čarou č. 2, 3 a 4 včetně odkazů na poznámky pod čarou.

ČÁST OSMÁ

Změna zákona o pojistné smlouvě

Čl. VIII.

V zákoně č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ve znění zákona č. 377/2005 Sb. a zákona č. 57/2006 Sb., se za § 13 doplňuje nový § 13a, který včetně nadpisu, zní:

„§ 13a

Zásada rovného zacházení

(1) Práva a povinnosti vznikající ze soukromého pojištění nesmějí být v rozporu se zásadou rovného zacházení z důvodů stanovených příslušným předpisem Evropských společenství.^{**})

(2) V rozporu se zásadou rovného zacházení není použití pohlaví jako určujícího faktoru při stanovení výše pojistného a pro výpočet pojistného plnění u pojištění pro případ dožití, nemoci, vážných chorob, smrti, úrazu nebo invalidity, pokud je hodnocení pojistného rizika založeno na příslušných pojistně-matematických a statistických údajích.

(3) Pojistně-matematické a statistické údaje, týkající se použití pohlaví jako určujícího pojistně-matematického faktoru podle odstavce 2, shromažďuje, pravidelně aktualizuje a zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup Ministerstvo financí, a to na základě údajů Českého statistického úřadu, zdravotních pojišťoven, údajů vyžádaných od České národní banky a na základě dalších veřejně dostupných údajů. Česká národní banka je povinna

shromažďovat údaje podle věty první, průběžně je aktualizovat a na vyžádání je poskytnout Ministerstvu financí; obsah, formu a lhůty příslušných hlášení pojistitelů upraví Česká národní banka ve Věstníku České národní banky.

(4) Náklady související s těhotenstvím a mateřstvím nesmějí vést k rozdílům ve výši pojistného a výpočtu pojistného plnění.

(5) Ministerstvo financí informuje Komisi Evropských společenství o rozsahu a obsahu zveřejňovaných údajů podle odstavce 3 a nejpozději do 21. prosince 2012 přezkoumá oprávněnost výjimky podle odstavce 2 a její výsledek předá Komisi Evropských společenství.

**) Směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování.

CELEX: 32004L0113

Čl. IX

Přechodné ustanovení

Pojistitel nemůže v pojistných smlouvách uzavíraných počínaje dnem 21. prosince 2007 týkajících se pojištění pro případ, který není uveden v čl. X odst. 2 této části, použít pohlaví jako určujícího faktoru při stanovení výše pojistného a pro výpočet pojistného plnění.

CELEX: 32004L0113

ČÁST DEVÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. X.

Tento zákon nabývá účinnosti šedesátým dnem ode dne jeho vyhlášení, s výjimkou ustanovení části osmé, která nabývá účinnosti dne 21. prosince 2007.

CELEX: 32004L0113

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBECNÁ ČÁST

Vytvoření nového systému ochrany před diskriminací a před porušováním práva na rovné zacházení představuje nejen vypracování samostatného zákona o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon), ale znamená to také provést změny některých právních předpisů. Předložený návrh zákona neodporuje ústavnímu pořádku České republiky ani mezinárodním smlouvám, jimiž je Česká republika vázána.

Potřebné změny se dotýkají právních předpisů z oblasti pracovní a vyplývají z nutnosti sjednotit definice týkající se rovného zacházení a nároků vyplývajících z práva na rovné zacházení tak, aby bylo zabráněno duplicitám v právním řádu a byl stanoven stejný standard ochrany pro celou oblast rovného zacházení.

Poslední návrh na změnu pak vychází z určení veřejného ochránce práv jako subjektu, do jehož působnosti bude patřit rovné zacházení a ochrana před diskriminací.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první

Za účelem zabránění duplicit se navrhuje vypuštění definice a nároků vyplývajících z porušení práva na rovné zacházení. V zákoně o zaměstnanosti se nahradí odkazem na antidiskriminační zákon, který obsahuje definice pojmů a právní prostředky ochrany před diskriminací.

K části druhé a třetí

Stejně jako zákona o zaměstnanosti se navrhuje vypuštění nároků vyplývajících z porušení práva na rovné zacházení i v zákoně o vojácích z povolání a ve služebním zákoně. V těchto zákonech budou nahrazeny odkazem na zvláštní právní předpis - antidiskriminační zákon, který obsahuje definice pojmů a právní prostředky ochrany před diskriminací.

K části čtvrté

Stejně jako u předcházejících částí navrhuje se i v zákoně o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů vypustit definice vztahující se k rovnému zacházení a nároky vyplývajících z porušení práva na rovné zacházení a uvést odkaz na antidiskriminační zákon obsahující definice pojmů a právní prostředky ochrany před diskriminací.

K části páté

Navrhuje se, aby v případě sporu ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací byla v prvním stupni dána věcná příslušnost krajského soudu. Pro věcnou příslušnost krajských soudů jsou zcela zásadní dva důvody. Žaloba na ochranu před diskriminací podle antidiskriminačního zákona představuje v podstatě speciální žalobu k žalobě na ochranu osobnosti podle občanského zákoníku, jež je v prvním stupni

projednávána krajskými soudy. Dosavadní spory z porušení práva na rovné zacházení jsou projednávány v rámci ochrany osobnosti právě krajskými soudy, které tak již s rozhodováním těchto sporů mají určité zkušenosti.

V odstavci 1 § 133a bude za účelem dosažení souladu s příslušnými směrnicemi EU v oblasti pracovního práva doplněno, že k přenosu důkazního břemene dochází vedle věcí pracovních i v případě diskriminace v jiné závislé činnosti včetně přístupu k nim, ve věcech týkajících se povolání, podnikání nebo jiné samostatné výdělečné činnosti včetně přístupu k nim. Zároveň se navrhuje přesunout členství v organizacích zaměstnanců nebo zaměstnavatelů a členství v profesních sdruženích mezi důvody, kdy dochází k přenosu důkazního břemene z odstavce 2 do odstavce 1 § 133a. Za účelem dosažení souladu se směrnicí č. 43/2000/ES se také doplní, že k přenosu důkazního břemene dochází i v případě diskriminace z důvodu rasy nebo etnického původu také ve věcech bydlení.

K části šesté

V zákoně o platu se doplní vymezení diskriminačních důvodů tak, aby jejich vymezení odpovídalo požadavkům vyplývajícím z příslušných směrnic.

K části sedmé

Institucionální zajištění rovného zacházení a ochrany před diskriminací bude patřit do působnosti veřejného ochránce práv. Současný personální rozsah veřejného ochránce práv je omezen zejména na veřejnoprávní subjekty (výjimku tvoří soukromá zařízení, na něž se působnost ochránce vztahuje podle § 1 odst. 3 a 4), rovné zacházení a ochrana před diskriminací, naopak ochrana před diskriminací se vztahuje na všechny subjekty, jak soukromoprávní, tak i veřejnoprávní. Z důvodu specifičnosti nové agendy ochránce se navrhuje personální působnost pro oblast rovného zacházení a ochrany před diskriminací v zákoně o veřejném ochránci práv výslovně stanovit zároveň s odkazem na antidiskriminační zákon.

K části osmé

Navrhované změny jsou reakcí na ustanovení čl. 5 směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování, které zavádí zásadu rovnosti mezi ženami a muži v pojišťovnictví. V článku 5 odstavci 1 směrnice je uveden zákaz „použití pohlaví jako určujícího faktoru při výpočtu výše pojistného a pojistného plnění pro účely pojištění a souvisejících finančních služeb, který by u jednotlivých pojištěných vedl k rozdílům ve výši pojistného a pojistného plnění“. Výjimka z tohoto zákazu je podle odstavce 2 možná, pokud členský stát do **„21. prosince 2007 rozhodne o povolení přiměřených rozdílů ve výši pojistného a pojistného plnění u jednotlivých pojištěných, je-li pohlaví určujícím faktorem při hodnocení rizika založeném na příslušných a přesných pojistně matematických a statistických údajích“**.

Tyto rozdíly jsou povoleny pouze tam, kde pohlaví determinuje rozdílnou výši pojistného nebezpečí. Za takové lze považovat pojištění pro případ smrti, dožití, nemoci a vážné choroby, úrazu a invalidity.

Pro zachování pohlaví jako rozlišovacího znaku při pojistně matematických výpočtech hovoří následující skutečnosti:

1. Sjednocení pojistného pro obě pohlaví by vyvolalo zbytečný růst pojistného pro pohlaví, pro které bylo dosud pojistné nižší, což by bylo projevem opatrnosti pojistitelů jako obrana proti tomu, aby pohlaví s doposud vyšším pojistným uzavíralo pojistné smlouvy ve větší než proporcionální míře. Pokud by tak pojistitelé neučinili, byla by vážně ohrožena tvorba technických rezerv a tím i solventnosti pojišťoven. Z pohledu rodiny by vedlo sjednocení pojistného ke zvýšení rodinných výdajů na pojištění.

2. Sloučení pojištěných do skupin podle dílčích faktorů rizika (skupina mužů a skupina žen) zcela splňuje základní podmínky oprávněného použití faktoru pohlaví pro hodnocení pojistného rizika:

- jsou k dispozici relevantní data o dílčích faktorech rizika;
- použití dílčích faktorů rizika nezvýší neúměrně náklady, tzn. v důsledku i pojistné;
- dílčí faktory rizika jsou dobře zjistitelné a ověřitelné a jsou aplikovatelné na konkrétního zájemce o pojištění;
- tyto faktory rizika mají stálost v čase;
- užití dílčích faktorů rizika je sociálně přijatelné.

3. Spotřebitelé vnímají rozlišení pohlaví při stanovení podmínek pojištění pozitivně jako spravedlivé, transparentní, objektivní, významné a snadno použitelné. Zájemci o pojištění, stejně jako pojistitelé, budou postaveni před vyšší stupeň nejistoty, jestliže nebude požíván faktor pohlaví. Ve struktuře pojištění v České republice by v případě sjednocení sazeb pojistného byly ženy více postiženy zvýšením pojistného.

4. Hrozí, že spotřebitelé ze zemí, kde nebude povolen rozdíl pojistného z titulu pohlaví, budou uzavírat pojistné smlouvy v zemích, kde je tento rozdíl povolen. Zákaz použití pohlaví jako faktoru při stanovení pojistného tak bude zcela jednoznačně konkurenční nevýhodou pro pojišťovny z členského státu, který by rozlišování pohlaví nepovolil, což oslabí pozici jejich národního pojišťovnictví. Zatím není znám jediný příklad členského státu EU, který by uvažoval o absolutním zákazu rozlišování pohlaví pro oblast služeb v sektoru pojišťovnictví.

5. V České republice jsou velmi dobré předpoklady pro zajištění požadavku směrnice, že „základní pojistné matematické a statistické údaje, z nichž výpočty vycházejí, jsou spolehlivé, pravidelně se aktualizují a jsou veřejnosti k dispozici“ (bod 19 preambule směrnice). To umožňuje vykonávat účinný a efektivní dohled nad dodržováním záměru směrnice. Výchozí přehled zdrojů některých statistických dat zpracovaný Českou asociací pojišťoven je uveden v příloze této zprávy.

Pohlaví je v kontextu směrnice chápáno nejen biologicky (angl. *sex*), ale především sociálně a kulturně (angl. *gender*). Muž se věnuje v zaměstnání i mimo ně více rizikovým činnostem než žena. To, že fyzicky extrémně namáhavé práce zastávají muži, je založené na jednoduché skutečnosti, že síla mladé dospělé ženy odpovídá 65 % svalové síly muže stejného věku a s rostoucím věkem je pokles svalové síly u žen rychlejší než u mužů. Navíc jsou ženy z těžkých prací vyloučeny pro těhotenství a mateřství. Tím vznikla naprosto logicky z důvodů biologických i sociálních přirozená dělba práce mezi mužem a ženou. Tyto rozdíly jsou ostatně reflektovány i právními předpisy, které chrání ženu před určitou fyzickou námahou (např. max. hmotnost, kterou mohou ženy zvedat nebo přímo zákaz výkonu některých prací).

Jinou oblastí je volný čas, především sport, kde vedle pohlaví hraje dominantní roli především věk. To, že muži inklinují k rizikovějším činnostem a navíc mají i jiný způsob chování a jednání má rovněž kořeny biologické a sociální. Ženy právě pro svou roli matky jsou

přirozeně opatrnější a k sobě odpovědnější než muži. Je sice pravda, že se rozdíly částečně stírají, zejména v oblasti trávení volného času nebo i v dopravní nehodovosti (v určitých věkových kategoriích), méně však v druhu vykonávaných prací. Tomuto faktu ovšem nemohou pojišťovny „uniknout“, neboť případné setření rozdílů se projeví ve statistikách, se kterými pojišťovny pracují.

Četnost a závažnost úrazů je závislá na věku a pohlaví. Úrazem se podle § 60 odst. 2 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě rozumí „neočekávané a náhlé působení zevních sil nebo vlastní tělesné síly nezávisle na vůli pojištěného, ke kterému došlo během trvání soukromého pojištění a kterým bylo pojištěnému způsobeno poškození zdraví nebo smrt.“ U drobných poranění není tato závislost příliš patrná, tato poranění nejsou ovšem často vůbec lékařsky ošetřována a nejsou předmětem pojistného plnění. Vezmeme-li za (velmi zjednodušené) kritérium závažnosti úrazu hospitalizaci, pak podle údajů ÚZIS je počet hospitalizovaných mužů trvale zhruba o třetinu větší, než je tomu u žen. Poměr úrazů s následkem smrti je podle stejného zdroje v poměru 2:1 a při dopravních nehodách dokonce 3:1 (viz tab. č. 1). Úrazy mužů jsou nejen četnější, ale také v průměru závažnější, což nepřímou na základě úhrad za jednoho pojištěného dokládá i graf č. 1 zpracovaný z podkladů zdravotních pojišťoven (vysoký nárůst u žen po 70. roku věku se již netýká soukromého pojištění).

Existující rozdíly pojistných sazeb nebo pojistných plnění v případě úrazu nebo smrti v důsledku úrazu z důvodu rozdílného pohlaví, by se v případě zákazu použití tohoto rozlišení projevil **znevýhodněním žen oproti současnému stavu.**

Podmínkou povolení přiměřených rozdílů v pojistném a pojistném plnění je shromažďování, zveřejňování a pravidelná aktualizace daných pojistně-matematických a statistických údajů, týkajících se použití pohlaví jako určujícího pojistně-matematického faktoru podle odstavce 2. Tyto podle návrhu shromažďuje, pravidelně aktualizuje a zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup Ministerstvo financí. Ke splnění tohoto úkolu musí mít Ministerstvo financí přístup k relevantním údajům. Není problémem pro tento ústřední orgán státní správy získání údajů zveřejňovaných Českým statistickým úřadem, či zdravotními pojišťovnami pro potřeby přerozdělování prostředků veřejného zdravotního pojištění. S ohledem na zákon č. 57/2006 Sb., kterým přešel výkon dozoru v pojišťovnictví na Českou národní banku, je nezbytné pro splnění informační povinnosti Ministerstva financí stanovit České národní bance povinnost shromažďovat dané údaje od pojišťoven, tyto průběžně aktualizovat a na vyžádání poskytnout Ministerstvu financí. Současně se Česká národní banka zmocňuje upravit obsah, formu a lhůty příslušných hlášení pojistitelů ve svém Věstníku.

K naplnění požadavku směrnice zabezpečit informovanost Komise Evropských společenství se Ministerstvu financí stanoví povinnost sdělit jí rozsah zveřejňovaných údajů a po 5 letech od 21. prosince 2007 přezkoumat oprávněnost výjimky ze zásady rovného zacházení a její výsledek předat této Komisi.

Přechodné ustanovení v souladu s čl. 5 odst. 1 směrnice zakazuje pojistitelům, počínaje dnem 21. prosince 2007, používat ve svých pojistných smlouvách faktor pohlaví jako určující faktor při stanovení výše pojistného a pro výpočet pojistného plnění u pojistných nebezpečí, která nejsou uvedena v čl. X odst. 2 části desáté.

K části deváté

Navrhuje se stejné datum pro vstup zákona v účinnost jako je tomu u zákona o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon). Nabytí účinnosti části osmé je podmíněno lhůtou pro implementaci směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování.